

ЛІТЕРАТУРА

1. Малафійк І.В. Системний підхід у теоретичному і практичному навчанні/ І.В. Малафійк – Рівне: Редакційно-видавничий відділ Рівненського державного гуманітарного університету. 2004. — С. 43—50.
2. Сластиєнін В.А., Загальна педагогіка/ В.А. Сластиєнін, І. Ф. Ісаєв, Е. Н. Шиянов – М.: Владос, 2003. — С. 49.

Висоцький Михайло,
студент 4 курсу факультету
фізико-математичної та технологічної освіти
Наук. керівник: **Хоменко С.В.,**
к.п.н., доцент (Б/ДПУ)

**МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ СОБІВАРТОСТІ
ПРОДУКЦІЇ**

Планування собівартості продукції є важливою складовою частиною розробки економічно обґрунтованих бізнес-планів підприємств та їх виробничих підрозділів. У сучасних умовах господарювання проблему формування собівартості продукції вітчизняного сектора необхідно розглядати у контексті приєднання України до Світової організації торгівлі (СОТ). Концепцією ціноутворення визначено, що виробництво сільськогосподарської продукції має бути прибутковим, тому визначальною передумовою формування прибутку товаровиробників виступає собівартість продукції, яка є грошовим виразом виробничо-фінансових витрат.

Теоретичні та методичні аспекти формування собівартості на виробничих підприємствах розглядалися у працях Голова С.Ф., Бутинця Ф.Ф., Кірейцева Г.Г., Саблука П.Т., Сопко В.В., Пилипів Н.І., Пушкаря М.С., Ткаченко Н.М. Друри К., Апчерч А.

Економічною теорією собівартість продукції (робіт, послуг) визначається, як виражені в грошовій формі поточні витрати підприємства на її виробництво і збут. Така методика розрахунку собівартості застосовувалась виробничо-комерційними підприємствами до 2000 р. і була єдиною у обліку, плануванні і аналізі господарської діяльності та при встановленні цін та розрахунку рентабельності на продукцію. Цінність цієї методики в тому, що вона базувалась на дії економічних законів і принципів [1].

Виробнича собівартість продукції включає: прямі матеріальні витрати; прямі витрати на оплату праці; інші прямі витрати і розподілені загальновиробничі витрати.

Собівартість реалізованої продукції розраховується як виробнича собівартість збільшена на суми нерозподілених постійних загальновиробничих витрат та наднормативних виробничих витрат.

Собівартість продукції за прямими витратами включає: прямі матеріальні витрати; прямі витрати на оплату праці; амортизацію виробничих основних засобів та нематеріальних активів, безпосередньо пов'язаних з виробництвом продукції, виконанням робіт, наданням послуг;

вартість придбаних послуг прямо пов'язаних з виробництвом продукції (товарів), виконанням робіт, наданням послуг; інші прямі витрати, у тому числі витрати з придбання енергії (включаючи реактивну). В таблиці 1 наведено порівняльний склад витрат реалізованої продукції у фінансовому та податковому обліку.

Метою планування собівартості є економічно обґрунтоване визначення величини витрат, необхідних у плановому періоді для виробництва і збуту кожного виду продукції та всієї промислової продукції, що відповідає вимогам щодо її якості.

Метою обліку собівартості є своєчасне, повне і достовірне визначення фактичних витрат за етапами формування витрат, пов'язаних з виробництвом і збутом продукції, обчислення фактичної собівартості окремих видів продукції, а також контроль за використанням матеріальних, трудових та грошових ресурсів.

Технологічна собівартість включає основні витрати на виробництво продукції без вартості робіт і послуг сторонніх підприємств та організацій і характеризує рівень витрат на здійснення окремих технологічних операцій на даному підприємстві.

Цехову собівартість можна розглядати як технологічну собівартість, збільшену на вартість робіт і послуг сторонніх підприємств та організацій та цехові загальнопромислові розподілені накладні витрати без врахування частки загальнопромислових витрат по міжцеховому переміщенню вантажів.

Інформація про повну собівартість реалізованої продукції застосовується при розрахунку альтернативних методів ціноутворення на продукцію, оцінці ефективності діяльності підприємств [2].

Отже досить важливим методологічним питанням є ідентичність складу прямих матеріальних витрат, прямих витрат на оплату праці, інших прямих витрат у бухгалтерському та податковому обліку. Потребують подальших досліджень щодо уточнення складу та розкриття економічної сутності загальнопромислових витрат, адміністративні витрат, витрати на збут та інші операційні витрати.

ЛІТЕРАТУРА

1. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості, затверджені наказом Державного комітету промислової політики України від 09.07.2007 р. № 373 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pro-u4ot.info/index.php?section=browse&CatID=154&ArtID=421>

2. Бутинець Ф.Ф. Організація бухгалтерського обліку: [підручник для студ. спец. 7.050.106 "Облік і аудит" вищих навч. закл.] / Бутинець Ф.Ф., Войналович О.П., Томашевська І.Л.; за ред. Ф.Ф. Бутинця. – [4-е вид., доп. і перероб.]. – Житомир: ПП "Рута", 2005. – 528 с.